

จุดกำเนิดของโรงเรียนอัสสัมชัญพาณิชย์²

ในประวัติส่วนตัวของท่านเจ้าคุณจารย์อิวเบิร์ตมีเขียนไว้ว่า ในปี ค.ศ. 1912 โรงเรียนอัสสัมชัญตกลงให้มีการสอนพิมพ์ดีดขึ้นในชั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นการเปิดการสอนขึ้นเป็นครั้งแรกในกรุงเทพฯ

วิธีดำเนินการขั้นต้นไปซื้อเครื่องพิมพ์ที่ใช้แล้วมา 4 เครื่อง ได้เป็นตัวอักษรต่างกันทั้งหมด ในชีวิตข้าพเจ้ายังไม่เคยแตะต้องเครื่องพิมพ์มาก่อน แต่เมื่อได้รับมอบให้เป็นหน้าที่ก็จำเป็นต้องศึกษา มีเด็ก ๆ มาสมัครเรียนกันเป็นจำนวนมาก เวลาเรียน ข้าพเจ้าแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ เข้าก่อนเข้าเรียน หยุดพักกลางวัน 90 นาที และเลิกเรียนตอนเย็น แม้ว่าเครื่องพิมพ์จะเก่าคร่ำคร่าแต่ข้าพเจ้าก็นำความสำเร็จมาสู่นักเรียนได้

ขั้นต่อไปเราตกลงจะซื้อเครื่องพิมพ์ใหม่ เอาแบบเดียวกันทั้งหมด 12 เครื่อง ครั้งแรกข้าพเจ้าเขียนหนังสือติดต่อกับบริษัทเรมิงตัน ซึ่งนายแมคฟาแลนด์ หมอสอนศาสนาโปรเตสแตนต์ ชาวอเมริกันเป็นเอเยนต์ แต่เราตกลงกันไม่ได้ เขากล่าวหาว่าข้าพเจ้าเป็นนักการค้าที่ใช้ศาสนาบังหน้า ในเมื่อข้าพเจ้าขอร้องให้เขารับซื้อเครื่องพิมพ์เก่าให้เอาไปปรับปรุงใหม่ เขากล่าวหาข้าพเจ้าเช่นนั้น แต่ตัวเขาเองเล่าเป็นคนชนิดใจไม่ใช่นักการค้าที่เอาศาสนาบังหน้าดอกหรือ?

เมื่อติดต่อกับบริษัทเรมิงตันไม่ได้ผล ข้าพเจ้าจึงติดต่อไปยังบริษัทอันเดอร์วู้ด ในไม่ช้าก็ได้รับคำตอบมาว่า บริษัทอินดีลตราคาให้เท่ากับบรรดาโรงเรียนต่าง ๆ ในอเมริกา คือ 40% และไม่ขัดข้องที่จะรับซื้อคืน ถ้าเครื่องพิมพ์ที่ใช้แล้วนั้นเป็นของบริษัทอันเดอร์วู้ด ดังนั้นในไม่ช้าเราก็ได้เครื่องพิมพ์ใหม่เป็นภาษาอังกฤษ 12 เครื่องเป็นงวดแรก ตอนนี้นักเรียนยังกระตือรือร้นมากขึ้นกว่าเดิม

นอกจากบริษัทอันเดอร์วู้ดจะลดและรับซื้อเครื่องพิมพ์ที่ใช้แล้วทางบริษัทและสถาบัน Academic Dactylographique de France ยังได้ออกใบประกาศนียบัตรให้แก่ผู้ที่ทำสถิติพิมพ์ได้เร็วและถูกต้องแน่นอนด้วย ต่อมาได้สั่งซื้อเครื่องพิมพ์ใหม่อีก 35 เครื่อง ในจำนวนนี้มีเครื่องภาษาไทยรวมอยู่ด้วย

²ข้อความตอนนี้ ข้าพเจ้าได้คัดลอกมาจากชีวประวัติส่วนตัวของเจ้าคุณจารย์อิวเบิร์ตซึ่งมีผู้แปล

สมัยนั้นเครื่องพิมพ์ในท้องตลาดมีอยู่หลายยี่ห้อ แต่เป็นตัวอักษรมิได้อยู่ในลักษณะที่ทำให้เพื่อการพิมพ์รวดเร็ว เป็นแต่ทำให้เหมาะแก่กลไกของเครื่องพิมพ์เท่านั้น ข้าพเจ้าจึงตกลงใจจะพัฒนาและปรับปรุงเครื่องพิมพ์แบบภาษาไทยยี่ห้ออันเดอร์วู้ดใหม่ กล่าวคือคำนวณดูความถี่ขึ้นลงของก้านตัวอักษรและคำในภาษาไทยที่ตีลงไป ผลการคำนวณทำให้ข้าพเจ้าสามารถคิดวางแผนตัวอักษรตามหลักวิทยาศาสตร์ได้ถูกต้อง คือเอาตัวอักษรที่ใช้มากไว้กลาง ที่ใช้น้อยวางห่างจากตอนกลางออกไปตามลำดับจนถึงริมสุด ผลคือเมื่อมีการแข่งขันความเร็วในการพิมพ์ ปรากฏว่าเครื่องพิมพ์อันเดอร์วู้ดชนะเลิศอย่างล้นหลามทุกที

เครื่องพิมพ์ภาษาไทยทั่วไป วรรณยุกต์และสระที่อยู่บนหรือล่าง เช่น ุ, ู, ๓ ต้องพิมพ์ภายหลังตัวพยัญชนะ แต่แบบที่เราคิดขึ้นใหม่นี้ วรรณยุกต์และสระดังกล่าวต้องพิมพ์ก่อน เหมือนกับเครื่องหมายที่ใช้ในภาษาฝรั่งเศส บริษัทอื่นเข้าใจว่าแบบของเรา “ไม่ทันกิน” แต่เมื่อนักเรียนหัดพิมพ์แบบของเราจนชินแล้ว “ทันกินเสมอ”

ในการที่ได้รับชัยชนะจากการแข่งขันพิมพ์ดีดแบบใหม่นี้ บริษัทอันเดอร์วู้ด ถึงกับบริจาคเครื่องพิมพ์ให้แก่สถานทีราชการเครื่องหนึ่ง แต่น่าเสียดายที่ต่อมาบริษัทต้องหยุดกิจการลง เครื่องพิมพ์แบบนี้จึงสลายตัวตามไปด้วย

เมื่อสิบปีล่วงมานี้ นักเรียนของข้าพเจ้าคนหนึ่งซึ่งเคยเรียนพิมพ์ตามแบบอันเดอร์วู้ด ได้คิดปรับปรุงเป็นตัวอักษรตามที่ข้าพเจ้าได้คิดขึ้น และด้วยความอุปการะของบริษัทโอลิมเปีย สามารถทำให้รัฐบาลสนใจยอมรับว่าเป็นเครื่องพิมพ์แบบมาตรฐาน ให้ซื้อไว้ใช้ในสถานที่ราชการได้ ดังนั้นหลักการที่ข้าพเจ้าคิดขึ้น จึงบรรลุผลในที่สุด

เมื่อเปิดสอนพิมพ์ดีดขึ้นที่โรงเรียนอัสสัมชัญ ปี ค.ศ. 1912 ข้าพเจ้าได้รับแต่งตั้งให้เป็นครูผู้สอนคนเดียวอยู่นานถึง 17 ปีเต็ม หลังจากนั้นข้าพเจ้ากลับไปเยี่ยมบ้าน ภราดาโรเกซันรับช่วงสอนแทน ถึงกระนั้นยังมีบางท่านเข้าใจผิดคิดว่าภราดาโรเกซันเป็นผู้วางรากฐาน เราไม่ได้อ่านคำเปรียบเทียบกับพระวรสารดอกหรือที่ว่า “ความจริงที่เรากล่าวกับท่านว่า ถ้าใครยังมี เขาจะมีมากขึ้น ส่วนคนจนแม้จะมีแต่เพียงเล็กน้อยกลับถูกขูดเย่งเอาไป” (Luke XIX